

A MAGYAR HISZEKEGY SZERZŐJE

*„Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen”
(Sziklay Szeréna: Hitvallás)*

A Kerepesi temetőben nyugszik Papp-Váryné Sziklay Szeréna költőnő (1881-1923). Ma már keveset mond a név, de az idősebb nemzedék még biztosan emlékszik egy kis versre, amely a Trianonban megcsonkított ország lakóiban tartotta a lelket: "Hitvallás" c. irredenta versének első szakasza a Horthy korszak „nemzeti imája” volt. Szabados Béla zenésítette meg.

Papváry Elemérné Sziklay Szeréna 1881-ben Jánokon látta meg a napvilágot ifj. Sziklay Ede lányaként, aki Gömör megye szolgabírája, majd Abaúj megye főispánja, Kassa város díszpolgára volt.

Szeréna a Rozsnyói Leánynevelő Intézetben növendékeskedett, ennek emlékére az épület falán, a bejáratától jobbra 1939-ben emléktáblát helyeztek el. Az ünnepélyes leleplezésre június 4-én került sor. A tábla elhelyezésének ötletadója és szervezője Vargáné Scheffer Etelka író, „Rozsnyó Nagyaszonya” volt. Az ünnepelt költőnő versét, a „Magyar Hiszekegyet” az ünnepélyen is elszavalták, melyen részt vett az intézet egykori igazgatónője, Bartholomaeidesz Adél is, aki 1920-ban távozott a városból.

Alig száradt meg a tinta a trianoni békeokmányon, amikor az Urmánczy Nándor vezette Védő Ligák Szövetsége pályázatot írt ki olyan ima vagy fohász, illetve jelmondat megfogalmazására, mely alkalmas "a revans eszméjének ébrentartására". A bírálóbizottság elnökévé a nagy tekintélyű Rákosi Jenőt kérték fel. A pályázat ténye és eredménye, a díjnyertes művek szövege ismert. A célokat tekintve nem kevésbé tanulságos a pályázati hirdetés, illetve a bírálók jelentésének szövege. Urmánczy Nándornak a főispánokhoz írt levele önmagában is igazolja, hogy a kormányzat támogatta az egész akciót. A Védő Ligák Szövetsége aligha fordulhatott volna ilyen kéréssel a kormány megyei megbízottaihoz az őket felügyelő belügyminiszter engedélye nélkül.

A pályázat nyertese, "a Felvidék egy elszakadt leánya", Papp-Váry Elemérné, született Sziklay Szeréna, két leány anyja, régi abaúji nemesi család sarja. Apja gömöri főispán volt, férje pedig honvéd ezredes. Háborús visszhangok címmel már korábban jelent meg "a haza iránti rajongás, a családi élet szeretetének melege és a hit" által áthatott verseskötete. Nevét azonban a pályadíj elnyerése tette ismertté. Különösen radikális jobboldali körökben érdeklődtek felőle. A Gömbös Gyula által szerkesztett MOVE című lap 1920. október 10-i száma terjedelmes interjú közölt vele.

Ez a figyelem készíthette arra, hogy háromsoros, díjnyertes fohását tizenöt szakaszos verssé formálja, melyet 1921-ben közölt egy Irredenta című, Heltai Jenő és Herczeg Ferenc írásait is tartalmazó, 24 oldalas kiadványban. Művészi színvonatról aligha beszélhetünk a vers kapcsán, az ima és a jelszó azonban kétségtelenül hatásos volt. A siker titka éppen egyszerűségében rejlett. A Budapesti Hírlap 1920. szeptember 12-i kommentárja szerint: "Ehhez nem kell kommentár. Ezt megérti a gyermek, ettől megdobb az aggastyán szíve."

A két világháború között alig volt olyan hivatalos rendezvény, ahol el nem hangzott volna az ún. „Magyar Hiszekegy”, sőt az iskolák egy részében is naponta elmondták közösen, a tanítás megkezdése előtt, persze nem mind a 15 szakaszt, hanem csak az elsőt, ami egyben az utolsó is: „Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában: /Hiszek egy isteni örök igazságban, /Hiszek Magyarország feltámadásában."

Aligha volt a 20. századnak még egy eseménye, mely olyan szerteágazó és mély hatást gyakorolt a magyar társadalom életére és a közgondolkodásra, mint a trianoni béke. Nemzedékek sorának nézeteit, a legkülönbözőbb áramlatokhoz tartozó politikai pártok, társadalmi egyesületek programjait befolyásolta. Nemcsak a békekötés kérelmelhetlen tényei hatottak, hanem az a revíziós propaganda is, mely több mint húsz éven át naponta érte az ország valamennyi korosztályát. A revíziós jelmondat iskolai füzetek és tankönyvek borítóján, közintézmények falára, ajtajaira erősített, domborított vagy zománcozott fémtáblákon, napi és hetilapok oldalain került mindenki szeme elé az első osztályos elemi iskolástól az aggastyánig, a néhány elemi végzett falusi paraszttól a nagyvárosi polgárig, értelmiségiig. Alig volt a korszakban hivatalos rendezvény, ünnepség, ahol nem hangzott el a Magyar Hiszekegy.